

ملاحظات اخلاقی در درمان طب سنتی بانگه ویژه به اطفال فتانه سادات بطحائی*، رویا رشیدپورائی

بنابر تعریف سازمان جهانی بهداشت؛ طب سنتی مجموعه‌ای از دانسته‌ها، مهارت‌ها و اعمال که بر پایه نظریه‌ها، باورها و تجربه‌های بومی فرهنگ‌های مختلف است، خواه قابل شرح باشد یا نباشد، که در بهداشت و نیز پیش‌گیری، تشخیص، بهبود و مداوای بیماری‌های جسمی و ذهنی مورد استفاده قرار می‌گیرند. در بسیاری نقاط جهان وجود دارد از جمله مشهورترین انواع آن می‌توان به طب سنتی چین، گیاه‌درمانی و طب اخلاطی (به‌کار برده شده در طب سنتی ایرانی)، پزشکی جایگزین، شمن‌باوری و آیورودا (به‌کار برده شده در طب سنتی هندی) می‌توان اشاره کرد. همه روش‌های پزشکی جایگزین یا مکمل در فرایند درمان دارای بخشی غیرقابل تعریف و یا حلقه‌ای گم‌شده هستند که از دیدگاه علم قابل بررسی نیست. این مسئله که در این نوع پزشکی از بیمار چه خواسته می‌شود، مشخص است و تاثیر آن بر بیمار نیز قابل ثبت و ضبط دقیق علمی و قابل تکرار و تجربه است، اما بهبود از نگاه علمی قابل توجیه نیست. بیمار پسر ۱۰ ساله با سابقه بستری، ۴ ماه قبل از بستری در این مرکز درمانی با تشخیص ویلسون در شیراز تحت درمان بوده به گفته پدر سیر درمانی رو به بهبود بوده است. از حدود ۳ ماه پیش با خواست خانواده و بنا به توصیه پزشک طب گیاهی، درمان با دی‌پنی-سیلامین قطع و بیمار تحت درمان گیاهی قرار گرفته است. بنا به گفته پدر وجه هنگامی نیز رد و بدل شده است. به مرور حال بیمار رو به وخامت گذاشته و مراجعات مکرر پدر به پزشک طبیب گیاهی تغییری در سیاست درمانی ایجاد نکرده است. بیمار در اردیبهشت ۹۱ با کاهش سطح هوشیاری و علائم انسفالوپاتی کبدی به بیمارستان دیگری مراجعه کرده و سپس به این مرکز اعزام می‌شود. در این مرکز به مدت ۱ هفته بستری و متاسفانه پس از ۱ هفته فوت نمود. این بیماری یک اختلال ارثی اتوزوم مغلوب در متابولیسم مس است که در آن تجمع مس در ارگان‌ها و بافت‌های مختلف دیده می‌شود. شیوع نسبی آن ۱ درصد هزار تا ۱ در پانصد هزار تولد افزایش تجمع مس احتمالاً ناشی از نقص لیزوزوم‌های کبدی در دفع مس از طریق صفرا که نتیجه آن تجمع مس در حد توکسیک در کبد، مغز، کلیه، چشم و سایر بافت‌ها می‌شود. موثرترین دارو در درمان بیماری ویلسون دی‌پنی‌سیلامین (پنی‌سیلامین) است. درمان برای تمام عمر ادامه می‌یابد و باید بررسی وابستگی و فرزندان خانواده با بررسی تست‌های کبدی و اندازه‌گیری سرولوپلاسمین انجام گردد. به رغم اینکه بیمار تحت درمان با داروهای منطقی بیماری است و والدین می‌دانند نباید دارو را قطع کنند به پزشک طب مکمل مراجعه نموده و مشاوره کرده اند و سبب مرگ کودک شده اند. براساس کنواسیون حقوق کودک؛ کودکان حق دارند از زندگی و سلامت و بهداشت مطلوب برخوردار باشند. در مورد انتخاب یک گزینه برای کودک، باید آنچه را که بهترین، برای اوست، انتخاب کرد.

واژگان کلیدی: طب سنتی، حقوق کودکان، اخلاق و حقوق کودک

* Email: bathaeif@tums.ac.ir